

ka nyilvános beszédsszövegekre leszűkítve megkezdett. Tovább lép abban is, hogy a szavak, mondatok szintjén túl a szöveg szintjén is több szövegszerkezeti egységet tipizál, valamint abban, hogy a kommunikációt tekinti a nyelvi építkezés irányító elvének, és a nyelv ikonikus voltát hangsúlyozza és bizonyítja. A könyvet az idézett művek jegyzéke, szakirodalmi utalások, szövegtani bibliográfia és névmutató zárják le. A *Válogatás a szövegtan magyar nyelvű irodalmából* című szövegtani bibliográfia a kutatókat, tanárokat és egyetemi-főiskolai hallgatókat bizony hálára készíti a szerző iránt, hiszen sok-sok fáradságos munkától kíméli meg őket. Ugyanők még kevésbé nélkülözhetik a fentiek alapján magát az egész könyvet, ha a kor színvonalán akarják művelni a szövegtant, stilsztikát és általában a nyelvészetet. Nemcsak hasznosnak fogják találni ezt a munkát, hanem a felfedezés és tájékozódás örömeivel kell, hogy olvassák.

Bencze Lóránt

Irodalom

Szabó Zoltán, *Nyr.* 111. (1987.) 3. 352–353.

Láncz Irén, *Híd.* LII. (1988.) 6. 840–842.

Csúri Károly: Lehetséges világok. Tanulmányok az irodalmi műértelmezés témaköréből
Tankönyvkiadó, Budapest, 1987. 403 p.

Amennyiben az ismertetés címében foglalt könyvről kívánunk szólni, nem kerülhető meg, hogy többről is szóljunk. Csúri Károly 1990-ig az egyetlen volt a Szegedi Szemiotikai Iskola tagjai közül, kinek magyarul könyve jelent meg. Ez a tény is jelzi, hogy erről a – véleményem szerint igencsak jelentős – magyar irodalomelméleti műhelyről a magyar irodalomelmélet kiritkája nemigen ejtett szót. Így ez az ismertetés megpróbál Csúri Károly könyvén túl a Szegedi Szemiotikai Iskoláról is mondani valamit.

1. Tudományelméleti alapok

1.1. Logikai pozitívizmus

A Szegedi Szemiotikai Iskola képviselői az irodalomtudományt a tudományelmélet irányából próbálták szisztematikusan megközelíteni. Az irodalomtudományi strukturalizmus is gyakran hivatkozott Rudolf Carnapra és Karl Popperre, így korántsem meglepő, hogy a szegedi szemiotikusok is ehhez a nézetrendszerhez kötődtek. Kanyó Zoltán egész tudományos tevékenysége alatt alapvetően carnapiánus maradt még akkor is, amikor nyelvszemléletét Wittgenstein kései filozófiája, szemiotikai nézeteit pedig pragmatikai tanulmányai határozták meg. Kanyó nyolcvanas évekbeli gondolkodására végig jellemző volt ez az ellentmondás. Csúri Károly – noha kijárta a carnapi iskolát – a nyolcvanas években sokkal inkább a popperi tudományelmélethez kötődött, amit kiegészített a Lakatos Imre által kidolgozott „kutatási programok” elgondolásával. Míg Popper az elméleteket a természettel ütköztetve kívánt előrehaladni a „falszifikációs úton”, addig Lakatos „két, egymásnak ellentmondó, ugyanarra a tárgyra vonatkozó elmélet” (20) közötti döntést állította a tudományelméleti eszmélkedés középpontjába. „Kérdéssé vált tehát Popper azon elképzelése, hogy az elmélet a

természettel ütközik, az elveket empirikus tények kérdőjelezzik meg. Új válasz születik a dilemmára: nem elmélet és tapasztalat, hanem csak két elmélet szembesíthető egymással, egy olyan például, amely a tényeket szállítja csupán, s egy olyan, amely értelmezi, magyarázza is azokat." (20.) Lakatos koncepciója az irodalmi műértelmezés számára különösen kedvező pozíciót ajánl, hiszen az irodalmi szövegek esetében nehéz lenne annak a valóságdarabnak a kijelölése, melyet ütköztetni lehetne a szövegre létrehozott jelentésegységgel. Ezzel szemben igazolható az, hogy ugyanahhoz a szöveghez több jelentés (azaz több elmélet) is rendelhető, s hogy aztán ezek a jelentések mérkőznek meg egymással. „Valószínű, hogy az egymással rivalizáló elméletek közül az lesz az életképesebb, amelyik empirikus tartalmát tekintve gazdagabb, több új tényt és problémát képes megláttatni a kutatóval, mint a másik." (20, kiemelés: O. F.) Csúri itt visszacsempészi az empirikusságot mint az életképesség elsődleges feltételét, s így már nem teheti meg azt a tudományteoretikus lépést, amely a Kuhn-i elgondolás mezsgyéjén túlra juttatná. Ez természetesen nem csupán tudományelmélet-történeti érdekesség. Konzervál olyan ellentmondásokat is, melyeket a Thomas Kuhn által megalkotott gondolatrendszer már képes feloldani.

1.2. Kuhnianus kritika

1.2.1. Konvenciók és legitimáció

Ha az empirikusságot tesszük meg az egymással versengő elméletek közti döntés elsődleges feltételének, ez azt is jelenti, hogy a tudományosság egyenlő az empirikussággal. Ezzel megfogalmaztuk a logikai pozitivizmusnak a végső alapra vonatkozó fundamentalista tételét. Csúri azonban így önmagával kerül ellentmondásba: „(...) sem logikailag, sem empirikusan, azaz tapasztalatilag nincs olyan végsőnek tekinthető bázis, melyet ne követhetne újabb szint." (15.) Ez a végtelen regresszió tétele, amelyet a tudományos gyakorlatban természetesen minden kutató megsért, hiszen ellenkező esetben nem volna lehetséges tudományos eredményeket létrehozni. Ezt a jelenséget a Kuhn-i tudományelmélet segítségével tudjuk magyarázattal ellátni: elkülönítjük a tárgy- és metaszintet. A tárgyszinten feladjuk a „végtelen regressziót”, s elismerjük a tudósnak a tudományos normák és értékek iránti elkötelezettségét. A metaszinten érvényesítjük a „végtelen regressziót”, s ezzel együtt a tudományos normákat és értékeket az ún. legitimáló közösség konvenciórendszerébe utaljuk, ezáltal megszüntettük a „végső alap” érvényességét. A legitimáló közösségnek áll jogában egy bizonyos elméletet tudományos elméletté, azaz paradigmává emelni. Csúri elgondolásában a meta- és a tárgyszint egymásba csúszott. Ugyanis Csúri mint irodalomértelmező megjelölheti (sőt meg is kell jelölnie) saját tudományos értékeit (például az empirikusságot), melyek irányítják szövegértelmező tevékenységét (targyszint), azonban Csúri mint a tudományos tevékenységről elmélkedő csak azt mondhatja, hogy mindig az éppen aktuális legitimáló közösség konvenciórendszerében létező éppen aktuális tudományos értékek minősítenek egy elméletet tudományosnak (metaszint). Így lehetséges, hogy a könyvének 15. és 20. oldalán egymásnak ellentmondó kijelentések olvashatók, de amint elkülönítjük a meta- és tárgyszintet, ez az ellentmondás eliminálódik.

1.2.2. Empirikusság

Miután az empirikusságot a tudományos tevékenység tárgyszintjére szállítottuk le, kérdés, hogy ez a tudományos érték mennyiben érvényesíthető az irodalmi művek jelentésének megalkotása során. Vajon az irodalmi szövegek vizsgálata alkalmával megadható-e a kutatás empirikus bázisa? Eme kérdéseinket mi sem indokolja jobban, mint-hogy Csúri Károly „az irodalomtudományt empirikus hipotézisrendszernek” (149) tekintti. Az ilyen, empirikus elméleteknek – olvashatjuk tovább – „olyan következményei vannak, melyek megfigyelhető jelenségekre vonatkoztathatók.” (149, kiemelés: O. F.) A szerző ezen kijelentései korántsem deklarációk, hiszen a Hugo von

Hoffmannsthal *Lovastörténet* című szövegének értelmezését a következőképp kezdi: „Értelmezésünk kezdetén egyszerű, formális megfigyeléseket rögzítünk. Feltűnik például, hogy az elbeszélés nyitó és záró jelenete, hasonlóan más Hoffmannsthal-írásokhoz, szorosan kapcsolódnak egymáshoz”. (68.) Itt természetesen az a kérdés fogalmazható meg, hogy lehet-e megfigyelés tárgya egy elbeszélő (vagy bármilyen) szöveg valamely jelenete. Hiszen olvasás során az értelmező egyetlen tárgyat képes érzékileg elérni, azaz megfigyelni, ezt pedig – Ingarden nyomán – nem alkotja több, mint papír és nyomdafesték: a reális tárgyként létező „szöveg”. A „jelenet” a tudatunkban, az olvasás folyamatának egy későbbi szakaszában jön létre, pontosabban: maga az értelmező hozza létre. Ez a tárgy mint a tudatunkban létező dolog természetesen nem érhető el érzékeink számára, tehát nem lehet tárgya megfigyelésünknek.

Csúri Károlytól korántsem áll messze ez utóbbi nézet, hiszen a modellek bevezetése egyik legjellegzetesebb vonása irodalomtudományi tevékenységének. A modellek alkalmazásában „szerepet játszik még az a tény is, hogy többnyire olyan jelenségeket és folyamatokat kell megismernünk, amelyek érzékeink számára közvetlenül nem hozzáférhetők.” (24, kiemelés: O. F.) Ennél még tovább megy, ugyanis azt állítja, hogy „a megismerő alany nem csupán a modellt alkotja meg, hanem, bármilyen furcsa, a modelleredetit is.” (25.) Ez pedig az ún. radikális konstruktivizmus ismeretelméleti álláspontjának elismerését jelenti. Úgy vélem, hogy a fenti ellentmondások úgy oldhatók fel, ha az empirikusságot mint ontológiai elkötelezettségekkel járó tudományos normát átértékeljük és ismeretelméleti értelmezéssel látjuk el: a tudományos kommunikáció normáit rendeljük hozzá. Ezzel ugyanazt az utat jártuk be, mint az empirikus irodalomtudomány némely képviselője (pl. H. Hauptmeier, G. Rusch): programunk nem egy empirikus irodalomtudomány létrehozását kell tartalmazza, hanem az ún. konstruktivista irodalomtudományét. Ezáltal az irodalmi vizsgálódások során megszabadulunk empirikus kötöttségeinktől, és a jelentésalkotás folyamatát is konstruktív aktusként vagyunk képesek elismerni.

2. Szemiotikai keret

A szemiotika a hetvenes években a szegedi szemiotikusok számára is a tudományosság biztosítékaként jelentkezett, ami visszavezethető a logikai pozitivisták jeleméleti elkötelezettségére. A tudományelméletben a neutrális nyelv kidolgozása érdekében a szintaktika játszotta a legjelentősebb szerepet, a hetvenes évek magyar irodalomtudományában a szemantikai elemzések váltak uralkodóvá, s csak a hetvenes évek végén került előtérbe a szemiotika mint a szemiózis egészét átfogni óhajtó tudomány. Így a korábban csak deklarált „kommunikációs folyamat egésze” valódi pragmatikai alapozást kapott. Csúri is meghaladja többek között a generatív poétikában kidolgozott az „irodalmisság mint specifikus szövegtulajdonságok összessége” tételt. A nem-irodalmi nyelvi jelenségek az automatizálódott kommunikatív cselekvések segítségével jönnek létre. „Az irodalmi kommunikáció ezzel szemben éppen arra törekszik, hogy a merevvé vált nyelvi és kulturális kódokat megváltoztassa.” (267.) „A művészeti üzenet befogadásakor az általánosan érvényes nyelvi és más társadalmi-kulturális kódok mellett a befogadóban egy speciális, ún. *esztétikai kód* jön létre. Az esztétikai kód képessé teszi a befogadót arra, hogy a jelanyag előre nem kódolt tulajdonságait, valamint a szintspecifikus információkat jelhordozóként értelmezze.” (268–269.) Csúri konstruktivista hajlandósága itt is megmutatkozik, ugyanis ez az esztétikai kód nem valami előre adott, netán a szövegben benne rejlő valami, amit az irodalomértelmezőnek fáradságos munkával a szöveg burkából kell mintegy kifejtetni. Nem. Az esztétikai kódot a szövegolvasás során az olvasó konstruálja, s a megalkotott esztétikai kód „részben a használatos kódokra, részben azok rendszeres tagadására épül, s a megalkotott szabályok segítségével képes magyarázni a szokásos módon nem interpretálható jelanyagot.” (275.)

A konstruktivizmus jelenléte Csúri gondolkodásában a pragmatika fontosságát és a szemantikától való elválaszthatatlanságát mutatja. Módszertanilag elkülöníti e két szintet: „Ha például, mint elemzéseink többségében, egy elbeszélés világát kívánjuk rekonstruálni, akkor ideiglenesen eltekinthetünk a társadalmi, illetve irodalmi kommunikáció komplex folyamatának leírásától.” (12.) A kérdés csupán az, hogy tárgyszemléletének szerves részét képezi-e a pragmatikai dimenzió. Csúri a jelentésképzés során a szemantikai dimenzióban mozogva „a szintaktikai kategóriákhoz és relációkhoz tematikai értékjegyeket rendel” (284), „a pragmatikai megszorítások a szövegvilág használati kontextusát igyekeznek körülhatárolni.” (365.) Ez utóbbi idézetből kitetszik, hogy a pragmatikai dimenzió bekapcsolása arra szolgál, hogy újabb jelentéseket legyen képes az elemző az elemzett szöveghez kapcsolni. Például Juhász Ferenc *Babonák napja, csütörtök: amikor a legnehezebb* című verse értelmezése alkalmával a szemantikai dimenzióban a „csütörtök este” jelentésmezéjébe „zsúfolódik emblematikusan az ember előtti ősvilágtól, az ősi magyar hiedelemvilágtól a Jézus Krisztus-i megváltáson keresztül egészen a »szocializmus korszakáig« az emberi lét és történelem végtelen ideje.” (364.) A pragmatikai dimenzióban leszűkül az előbbi jelentésmező és természetesen a létrejött keskeny sávon el is mélyül: „a szövegvilág aktuális állapotát az ötvenes és részben a hatvanas évek magyar viszonyaira, felbomlott és devalválódott értékrendjére vonatkoztathatjuk.” (366.) A pragmatikai elemzés eredménye nem a Morris-i értelemben vett interpretánsnak a meghatározása, hanem a szöveghez rendelhető jelentések gazdagítása. „Az interpretáns az organizmusnak az a szokása, hogy a jelölő miatt úgy reagáljon jelen nem levő, de az adott szituációban fontos objektumokra, mintha azok jelen lennének.” (C. W. Morris: *A jelelmélet megalapozása*. In: Horányi – Szépe: *A jel tudománya*, Budapest, 1975. 78.) Az interpretáns meghatározása szociológiai-pszichológiai tényezők leírását kívánja meg, aminek megvalósítása egyet jelentene annak a szociológiai fordulatnak a végrehajtásával, melyet a Kanyó-hagyomány folytatásának követelményeként határozhatunk meg. Így végül Csúri pragmatikai felfogása valójában egy kiterjesztett, kontextuális szemantikát foglal magában.

3. Az „irodalmi” magyarázat

3.1. Lehetséges világok

Az „irodalmi” magyarázat „leginkább szükséges, ha nem is elégséges, és egyedüli előfeltételét abban látjuk, hogy az irodalmi mű világát fikcióként kezeljük, és mindenképp előtt szövegismeretünk, illetve a szöveg által aktivizált és (újra) rendezett világismere- tünk alapján próbáljuk meg rekonstruálni. A mű jelentése, ’végső üzenete’ nem azonos valamiféle tartalmi kivonattal, filozofikus megállapítással, hanem egybeesik magával a szöveghez rendelhető világgal. Ebből adódóan az ’üzenet’ értékét irodalmi szempontból kevésbé a gondolatok bölcsessége, mint inkább a kérdéses (lehetséges) világ strukturáltsága, differenciáltsága szabja meg. Az irodalmi művek ’irodalmi’ szempontú vizsgálata így természetes módon feltételezi a minden részletet felölelő, a belső és külső kapcsolatok pontos leírására és magyarázatára törekvő rendszerszemléletet, az egyszerűség, az ellentmondásmentesség, a koherencia, a teljesség tudomány-módszertani ismérveinek szem előtt tartásával.” (43–44.) Úgy gondolom, ez a szövegrész magában foglalja Csúri műelemző hitvallásának alapvető kijelentéseit. Eszerint már nemcsak a szövegtértelemező mentesül az empirikus, ontológiai kötelezettségektől, de az irodalmi mű megítélése során sem kötelező a szöveg referenciáit a valós világban keresnünk. Amit mi, irodalmi szövegtértelemezők már régóta érzünk, hogy az irodalmi művek fikcionálisak is, meg aztán kötődnek is a valósághoz, nos, ezt a laza emóciókat szilárdította meg a lehetséges világok szemantikája alapján létrehozott Bernáth–Csúri elmélet. A lehetséges világok nyelviileg konstruált világok, melyek ontológiai érvénnyel nem, csakis ismeretelméletivel rendelkeznek. Így a korrespondencia-elv alapján az igazság nem

kérhető számon rajtuk. Azonban épp „verbális létük” az oka annak, hogy nyelvi-mentális úton levezethetők aktuális világunkból, így az irodalmi művek igazsága egyrészt a mű világán belül valósul meg, ekkor az igazság koherencia-elve működik, másrészt a mű lehetséges világa és az aktuális világ közötti transzformáció végrehajtása során ismerheti fel az olvasó azokat az összefüggéseket, igazságokat, szabályokat, melyek a világ „rendes”, „normális” szemlélése alkalmával „nem láthatók”. A lehetséges világok épp lehetőségességükkel, illetve a segítségükkel felvett szokatlan nézőpontokkal vezethetnek el bennünket, olvasókat valami olyasmihez, mit az „irodalmi mű lényegének”, „mélyebb igazságnak” stb. szokásos nevezni.

3.2. Narratív struktúra

Bernáth Árpád és Csúri Károly a lehetséges világok szemantikáját elsősorban elbeszélő szövegek értelmezése során látják alkalmazhatónak. Az általuk kidolgozott elmélet megnyerő tulajdonsága az egyszerűség, amely egy eszmékkel, mély intuíciókkal és literátori kódokkal gazdagon ellátott irodalomértő számára primitívnek is tetszhet. Teóriájuk néhány alapvető kijelentésben összefoglalható. Elsődleges hipotézisük, hogy az elbeszélő szövegekhez egy ún. narratív struktúra kapcsolható, amely legalább egy, két állapotot összekötő változásrelációt foglal magában. Változásról pedig akkor beszélhetünk, ha a kiinduló állapot valamely szereplőjének megváltozik az ún. kitüntetett attribútuma. Például Wolfgang Borchert *A konyhai falóra* című szövege esetén a kiinduló állapotban a „fiatalember” nem teremt kapcsolatot, a záró állapotban azonban igen. Ebből a meglehetősen egyszerű megállapításból jut el Csúri a Borchert-szöveg szemantikai mélységeiig. Számunkra most nyilvánvalóan nem a létrehozott értelmezés a lényeges, hanem ennek az értelmezésnek a létrehozási módja. Amennyiben elfogadjuk az „empirikus” terminusnak a kommunikációs normákat, azaz az ellentmondásmentességet, az ellenőrizhetőséget, az ismételhetőséget és az egyszerűséget magában foglaló interpretációját, akkor Csúri Károly szövegmagyarázatai példaként állíthatók. Értelmezései a szöveg alapján létrehozott egyszerű struktúrákból indulnak ki, majd interpretációs problémákat vet fel, mindezeket egy absztrakt szintaktikai modellben helyezi el, végül a modell szemantikai tényezőikkel egészül ki: így áll elő a mű jelentése, amely „egybeesik magával a szöveghez rendelhető világgal”. (43.)

3.3. Motívumok és emblémák

Azonban a narratív struktúra megalkotása önmagában nem mindig elegendő az „irodalmi” magyarázathoz, hiszen a művészi üzenet sok esetben nem az irodalmi szöveg világszerűségében, hanem sokkal inkább szövegszerűségében fogható. S ha a szöveget „szövegszerűségében” kezeljük, akkor ezzel mintegy „át is adjuk magunkat” a szövegnek, a szöveg világát létrehozó szabályrendszernek, s a valós világ rekonstrukciója helyett a mű lehetséges világának konstrukciós folyamatában veszünk részt. Az irodalmi művet szövegszerűségében kezelni egyet jelent a szöveg értelmezését kiszabadítani a bennünket és a szöveget egyaránt övező tények referenciális hálójából. Csúri mindezt a motívumok és emblémák szintén rendkívül egyszerű elmélete segítségével teszi meg. Egyrészt – Bernáth nyomán – rendet teremt az ismétlődések terminológia-zűrzavarában: 1. vannak olyan ismétlődő „szövegdarabok”, melyek egy adott szövegegészen belül ismétlődnek, ezek a *motívumok*; 2. s vannak olyanok, melyek ezen szövegegészen kívül fordultak már elő valahol: vagy egy másik szövegben, vagy az aktuális világban, ezek az *emblémák*. Természetesen eme terminusok definícióit kellő tudományos szigorral adja meg, s csak emeli a meghatározások értékét, hogy köznap nyelvben is elmondhatók. Csúri – hasonlóan Bernáthhoz – a lehetséges világok szemantikája, a narratív struktúra elmélete és a motívumok, ill. emblémák teóriája segítségével egy olyan szövegértelmezési módszert dolgozott ki, s ezt a módszert oly módon alkalmazza, hogy – a recenzens

véleménye szerint – mintául szolgálhat mindazoknak, akik a Duna és a Tisza tájékán irodalmi szövegekről kívánnak diskurálni.

4. Strukturizmus és konstruktivizmus között

Csúri Károly könyvében (*Lehetséges világok*) olyan tanulmányokat, elemzéseket közöl, melyek másfél évtized alatt születtek, így amellet, hogy alkalmasak szerzőjük gondolati útjának bemutatására, a fentiekben már megmutatott ellentmondásokat is tartalmaznak. A recenszens úgy látja, hogy a strukturizmus keretei között létrejött és működött generatív poétika szemlélete érvényesül – például – a bevezető tanulmányban: „a szabályrendszerek, illetve modellstruktúrák lehetővé teszik egy lehetséges világokra épülő műfajtipológia körvonalazását is, valamint segíthetnek az irodalomtörténeti korszakok pontosabb jellemzésében.” (37.) Ez a szándék végül is az ún. irodalmi kompetencia vizsgálatára irányul, amely az összes lehetséges irodalmi szöveget generáló szabályrendszernek a létrehozását célozza meg. Kanyó Zoltán a közmondások-ról írott disszertációjában ugyanezen irányban halad. Csúrinak a szemantikai stúdiumokhoz való erőteljes kötődése is az irodalomtudományi strukturizmus pozícióit erősíti.

Ellenben – mint a fenti gondolatmenetből is kiderült – a szerző nemhogy a strukturizmuson túlmutató empirikus irodalomtudományhoz vonzódik, de az ezt meghaladni kívánó konstruktivista irányzatához. A pragmatika tételezése és az esztétikai kód konstruktív létrehozásának elismerése szintén az empirizmussal szemben a konstruktivitást helyezi előtérbe.

Míg az irodalomtudományi és -elméleti felfogások esetenként ellentmondásosan élnek egymás mellett Csúri nézetrendszerében, addig a szövegértelmezésről kialakított elgondolásai, műelemző fogalmi apparátusa és módszertana ellentmondásmentes egységet alkot. Így a kötet erényeit elsősorban az irodalmi szövegekről szóló beszéd tisztaságában, áttetszőségében lehetséges fellelnünk.

Odorics Ferenc

Irodalom

Odorics Ferenc, *Budapesti Könyvszemle* 2. (1990.) 1. 93–97.

Szekér Endre: Hagyomány és újítás mai költői nyelvünkben
Tankönyvkiadó, Budapest, 1988. 291 p.

A nyelv gyors változásának korát éljük, s így a költői nyelv is átalakulóban van. Szabó Zoltán Kis magyar stílustörténetében a kezdetektől a Nyugat stílusforradalmáig, sőt a jelen közvetlen közeléig, a tárgyias-intellektuális stílusig, József Attiláig és Illyés Gyuláig feltérképezte a magyar költői nyelv jellemzőit. De hogy milyen a mai magyar költészet nyelve, stílusa, milyen alapvető sajátosságai vannak, ezekre a kérdésekre Szekér Endre újabban megjelent, s itt ismertetésre kerülő könyvében kapjuk meg a választ.

A szerző a hetvenes-nyolcvanas években megjelent versesköteteket elemzi, de alkalomadtán visszapillant felszabadulás utáni líránk korábbi időszakaira is. Céljával a mai költői nyelv sajátosságainak a bemutatását és rendszerezését tűzi ki, s nem az egyes köl-